لە قوولایی ستراتیژییەوە، بۆ قووڵایی کێشەی کورد-3 … سمکۆ عەبدولکەریم

بەشی سێیەم …..

داود ئۆغلۆ لە درێژەی باسەکەیدا لە کتێبی قووڵایی ستراتیژی، زۆر لەسەر لایەنە ڕۆشنبیرییەکە دەوەستێت، بە تایبەتی ڕۆشنبیری سیاسی، کە هەموو توێژەکانی کۆمەڵ بگرێتەوە، ئۆغلۆ پێی وایە بەبێ پێشخستنی ڕۆشنبیری سیاسی کە هەموو توێژەکان و ناوچەکانی وڵات بگرێتەوە، لە چوارچێوەی بە یەکەوە بەستنەوەی هاووڵاتیان وەك یەك، ناتوانرێ لەسەر بونیادی ناوخۆ ڕووبەڕووی هۆکارە کارلێکەرە دەرەکییەکان ببنەوە.

هەروەها دەبێ ئەمەش لە کاتێکدا کە زلهێزەکان جۆرێك لە هاوسەنگیان لە ناوچەکە دروستکردوە، بە قسەی ئەو، ئەمەش دۆخێکی جیوسیاسی کوردی پێکهێناوە، کە دەرگای واڵاکردوە لەبەردەم هەر جۆرە بەکارهێنانێك، بەڵام ئۆغلۆ پێی وایە لە گەڵ ئەوەشدا دۆخی جیوسیاسی کوردی پێدەنێتە نێو کردار گەلێکی تەواوکراو لە گەڵ هێزێکی ئیقلیمی، کە ئامادەکاری دەکات بۆ هۆشیاری مەرجەعییەت بۆ ماوەیەکی درێژخایەن، یانی بۆ ماوەیەکی دوور و درێژ کورد دەست بە تورکیاوە بگرێت، ئەمەش لەو هەست و ڕۆشنبیرییەوە سەرچاوەی گرتووە، کە ئۆغلۆ بە هۆشیاری مەرجەعییەت وەسفی کردوە، وەك ڕێگاچارەیەك بۆ چارەسەرکردنی کێشەی کورد لە مەودای دووردا و لە ڕوانگەی یەك چارەنووسیدا. ئەمەش بە جەختکردنەوە لە تاك مەرجەعییەتەوە، لە لایەن هاووڵاتیانی ناوچەکە، کە جگە لەو هەست و هۆشیارییەی کە لە بیری هەر تاکێك دروست دەبێت، هیچ مەرجەعیەتێکی دیکە کاریگەری نەبێت لەسەر تاك.هەروەها ئۆغلۆ نزیککەوتنەوە ڕۆشنبیری و سیاسی و ئابوورییەکان لە تورکیا بە پێویست دەزانێ و دەخوازێت تورکیا ئەم نزیکخستنەوەیە بە خۆوە بگرێت و جیاوازی بکات لە نێوان تیرۆرستان و میللەتی کورد، هاووڵاتیانی بەوەی ناوچەکە خۆیان قایم کەن ئەمەش لە ڕێگەی هۆشیارییەکی نوێی مەرجەعییەوە.

لەم خاڵەوە تورکیا سوود لە چەند شتێکی گرنگ وەردەگرێت، بە بەراورد لە گەڵ وڵاتە زلهێزەکان، کە دەیانەوێ بێنە ناوچەکە،

هەروەها بە بەراورد بە وڵاتانی دیکەی ناوچەکە کە کوردی لێیە.
ئەغلەب ئەوەش دەگەڕێنێتەوە بۆ ئەو پێکەوە ژیانە دوور و درێژەی کورد و تورك، کە پێی وایە بە درێژایی هەزاران ساڵ لەم بە یەکەوە ژیانەیانەدا هەرگیز رووبەڕووبوونەوەیەك، کە بەنی رەگەزپەرستی لەبەت، لە نێوانیاندا رووی نەداوە، بەڵکو پێکەوە بەرگریان لە دەوڵەتی عوسمانی کردوە، هەروەها ئەم تێکۆشانە هاوبەشەیان بەردەوام بووە، هەتا لە شەڕی سەربەخۆیی تورکیاشدا.

داود ئەغلەب پێی وایە پێکهاتەی مێژووی و جوگرافی و دینی و رۆشنبیرییە هاوبەشەکەیان بوونەکی بنەچەیی جێگیرە، هەر ئەمەش وای کردوە ئەو خەڵکەی لە ناوچەی ئەنادۆڵ ژیاون بە یەکەوە بگونجێن و هەڵکەن.
ئەمەش بۆ ئەو هۆشیارییە مەرجەعییە کۆمەڵایەتییە هاوبەشە دەگەڕێنێتەوە کە پێی وایە بە درێژایی ئەو مێژووە لە نێوان کورد و تورکدا هەبووە.
بە قسەی داود ئەغلەب پارتی کرێکارانی کوردستانیش نەیتوانی وەڵای هەموو هەوڵێکی، پشتیوانی هەموو کوردەکان بەدەستبێنێ، پێشی وایە ئەمەش بە تەنیا بە گرتنەبەری رێوشوێنی سەربازی ناگەڕێتەوە، بەڵکو ئەغلەب ئەمە بۆ ئەو هەست و هۆشە هاوبەشەی نێوان کورد و تورك دەگەڕێنێتەوە، کە سەرەنجام یەکێتییەکی هۆشیاریی و مەرجەعییەتیشی لێکەوتۆتەوە.

لەم گۆشەنیگایەوە ئەحمەد داود ئەغلەب ئەم هۆشیاری مەرجەعییە، کە زۆر بە گرنگ دایناوە و پێی وایە ریشەیەکی مێژوویی هەیەو بەشەو و رۆژێك دروست نەبووە، بەڵکو کۆڵەکە بوویەکی مێژووییە، لاواز بوونی زۆر بە مەترسیدارتر لە پارتی کرێکارنی کوردستان داناوە، بۆیە ئەغلەب هۆشیاری هاووڵاتیبوون دەگەڕێنێتەوە بۆ هۆیە سەردەمییەکان، کە هۆشیاری مەرجعییەتیان لە خاوەندارییەتی تەقلیدیەتەوە هەڵێنجاوە، کە لە نێو کۆمەڵگادا کۆبۆتەوە. بە بڕوای ئەغلەب ئەوەیش هەستکردنە بە هاووڵاتیبوون، پێشی وایە هەستی مەرجعییەتی کۆمەڵایەتی ناگوازرێتەوە بۆ مەیدانی سیاسەتێکی شەرعی، بەبێ دروستکردنی هۆشیاری هاوڵاتیبوون.

لەم بارەیەشەوە وای داناوە، کە قانوونی هاونیشتیمانی بوون، هەر هەموو کۆمەڵگا لە خۆدەگرێت بەبێ جیاوازی، یان لایەنگیری. لە پەراوێزی ئەم تێگەیشتنەشدا ئەغلەب دوو پێشنیاز بۆ چارەسەری رۆشنبیری و ئابووری و سیاسی دەخاتەڕوو:
1- بەهێزکردنی هۆشیاری مرجەعییەتی کۆمەڵایەتی، بەو مانایەی کە

لێك جیانابنەوە، هەروەها پشتیوانیکردن لە پێكهاتە مێژوویی و ئایینی و ڕۆشنبیری و جوگرافییەكەی كە جەخت لەو هۆشیارییە دەكاتەوە.

2- دەنیاییدان لە مافی یەكسانی هاونیشتمانیان، وەك بنەمایەك بۆ شەرعییەتی سیاسی، بەبێ هەستکردن بە پێویستی، هیچ جۆرە دەست تێوەردانێکی دەرەکی.

ئەغلەب دەڵێت: تورکیا بە قۆناغێکی زۆر تەنگدا تێدەپەڕێت، چ لەڕووی دۆخی دەرەوەدا، یان دۆخی ڕۆشنبیری سیاسی ناوخۆییدا، بۆیە پێی وایە بەرزبوونەوەی هەر دەنگێك، یان وتاردانێك، كە ببێتە هۆی دروستکردنی هەرجۆرە شڵەژانێکی کۆمەڵایەتی، نابێت لە لایەن خەڵکی ژیرەوە گوێی لێبگیرێ، دیارە بەلای ئەغلەوە، ئەو مەرجەعییەتەیە كە بەلایەوە زۆر گرنگە، بەشێوەیەک گرنگتر لە هەر شتێکی تر.